

LEEUWARDER COURANT

WARDER RANT

VRIJDAG

den 22 MEI.

PROVINCIAAL GOVERNEMENT VAN VRIESLAND. AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 12 Junij 1829, des voormiddags 10 ure, zal, onder nadere approbatie, door den Gouverneur van de provincie Vriesland, of een der Leden van Heeren Gedeputeerde Staten, in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het lokaal van het Gouvernement te Leeuwarden, worden aanbesteed:

- 1. Het Verwijden en Verdiepen van een gedeelte der zoogenaamde Nieuwe Vaart, gelegen in Zwaagwesteinde, van af de Kuikhornster Vaart tot 500 ellen benooiden de Valómster Vaart, over de lengte ongeveer van 3038 ellen; — en
2. Het doen van eenige Reparatiën met het Onderhoud tot den laatsten April 1830 van de verspreide Bruggen in het Noordoost- en Westelijk gedeelte der provincie Vriesland.

Geschiedende deze bestedingen bij publieke inschrijving en opbod, terwijl de Bestekken daartoe, ter lezing zullen liggen aan het lokaal van het Gouvernement te Leeuwarden en de overige gewone leesplaatsen; voorts, acht dagen te voren de noodige aanvullingen door de Provinciale Opzigtters in loco worden gedaan, en tevens de verlangde informatiën te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur te Leeuwarden en den Provinciaal Ingenieur te Harlingen.

De Gouverneur van Vriesland, VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

Burgemeester en Wethouders der Stad Leeuwarden maken bekend, dat op den eersten Julij aanstaande, Stadswaage, krachtens koninklijk besluit van den 21 Maart 1827, no. 175, zal worden gedaan eene geldleening van Dertig Duizend Guldens.

Tot interest zal worden gegeven vier ten honderd, of hoogstens vier en een half ten honderd in het jaar, en die genen welke verlangen geld te schieten, worden verzocht daarvan voor den 15 Junij 1829, des voormiddags van tien tot twaalf uren, te beginnen met den 30 dezer, ten 10 uren des morgens, aangave te doen ter Stads Secretarij, alwaar de voorwaarden, vooral met betrekking tot de aflossing, kunnen worden gelezen, terwijl de inschrijvingen tegen vier ten honderd in het jaar, in de eerste plaats zullen worden aangenomen.

Leeuwarden, den 20 Mei 1829.

Burgemeester en Wethouders voornoemd, THIJS FEENSTRA, Ter ordonnantie van dezelve, L. IJPEIJ.

GRIEKENLAND. NAVARINO, den 24 Maart.

Men meldt uit Korfu, dat de Grieken Prévesa nauw insluiten, en dat de overgang dier plaats nabij schijnt te wezen. De aanzienlijkste Turksche gezinnen hebben dezelve, ongeacht het verbod van den pacha, verlaten. Het garnizoen, te voren door de inwoners ondersteund, blijft thans aan zich zelve overgegeven, en het is slechts 300 man sterk. De generaal Church heeft reeds verscheidene opvorderingen gedaan; maar de pacha, die nog altoos onoponderstand hoopt, heeft dezelve afgeslagen. Prévesa, voegt men er bij, zoude voor de Grieken een nieuw rustpunt van zeer groot gewigt zijn voor hunne krijgsvirrigingen in West-Griekenland; vooral op dit oogenblik, dat de opstand der Albaneezen, die verre van gedempt is, zoo als men verkeerdelijk in eenige dagbladen heeft gemeld, dagelijks ernstiger wordt. In Korfu slaat men met wantrouwen gade hetgeen in Albanie en Thessalie omgaat, en men meent er eenen vreemden invloed te erkennen.

PORTUGAL. LISSABON, den 29 April.

Men spreekt alhier veel van vijf besluiten, welke door don Pedro zouden zijn uitgevaardigd, ten oogmerk hebbende: 1°. om het bestuur van Portugal weder in eigen handen te nemen tot aan de meerderjarigheid van dona Maria; 2°. om don Miguel van het bestuur te verwijderen en hem zelfs zijne regten en privilegien als infant van Portugal te ontnemen; 3°. om een verbanningsoord voor don Miguel en zijne moeder te bepalen; 4°. eene amnestie te doen afkondigen voor alle personen, uitgezonderd eenige opperhoofden der absolutisten, en 5°. om een regentschap in Portugal te benoemen.

ZWEDEN. STOKHOLM, den 8 Mei.

In Schonen hebben groote overstromingen aanmerkelijk schade aangerigt. Daarenboven wordt in vele provincien over gebrek aan voeder voor het vee geklaagd. De winter is streng en buitengewoon lang geweest, tengevolge van welke vele duizenden vogels in de bosschen dood zijn gevonden.

Te Christiania heeft men brieven van prof. Hansteen tot den 19 Februarij ontvangen. Den 12 December hadden de reizigers Tobolsk verlaten en zijn, bij eene koude van 40 graden, bij welke het kwikzilver bevroren was en met messen konde gesneden worden, verder gereisd. Den 31 December bereikten zij Tomsk, den 21 Januarij Krasnojarsk en den 7 Februarij Irkutsch, welke plaats 4000 wersten of 400 Noordweegsche mijlen van Tobolsk verwijderd is. Daarna hebben de reizigers Kiachta bezocht en zijn over de Chinesche grenzen getrokken. Zij hadden het doel hunner reize bereikt, alzoo de observatiën het gewenschte resultaat geven en de magnetische pool gevonden is. Bij het vertrek der brieven was besloten de reis tot Nerschinsk voort te zetten, van waar prof. Hansteen naar Krasnojarsk zal terug keeren; zijn reisgenoot, luitenant Due, zal daarentegen de reis alleen naar Jakutsch, 2700 wersten Noord-Oostelijk van Irkutsch, voortzetten en zich over den Lena-Vloed naar de Ijs-Zee begeven. In September of October zouden deze reizigers te Jeniseisk weder bij elkander komen.

OOSTENRIJK. WEENEN, den 9 Mei.

De Pruisische en Beijersche gezanten zullen zich binnen kort met verlof van hier begeven. (Het vertrek van deze ministers doet zien dat men geene vrees koestert dat Oostenrijk zich met de zaken van Turkije zal inlaten, maar dat zij, even als elke andere mogendheid den algemeenen vrede zal pogeu te bewaren).

PRUISSEN. BERLIJN, den 13 Mei.

De jongste be...

ontvangen, loopen tot den 19 April. In dezelve komt een omstandig bericht omtrent den reeds bekenden aanslag der Turken op Sisopolis voor, doch verder is, volgens dezelve, op de gansche linie, welke door de Russen in Bulgarië en aan den Donau bezet wordt, niets naders van eenig aanbelang tot op genoemden dag voorgevallen, uitgenomen eenige schermutselingen tusschen de voorposten. Omtrent den reeds van elders gemelden uitval der bezetting van Giurgewo, op den 28 Maart, wordt gezegd, dat de vijand dien uitval met 3000 man voetvolk en ruiterij, voorzien van eenige stukken geschut, ondernomen heeft, doch dat hij spoedig in de vesting met een aanzienlijk verlies is terug gedreven.

Voorts leest men in deze berigten, dat de pontons, welke tot den overgang van den Donau bij Silistria, gedurende den verloopenen winter, gereed waren gemaakt, den 11 April, wel met groot gevaar, doch met klein verlies behouden, over die rivier gebragt zijn; zoodat men het er nu voor mag houden, dat het beleg van die gewigtige vesting weldra met kracht zal hervat worden.

Naar de eenstemmige verklaring der gevangenen en desertereurs uit de Turksche vestingen aan den Donau, heerscht in dezelve een zeer groot gebrek aan levensmiddelen, hetwelk ook vooral te Schumla ondervonden wordt. In laatstgenoemde plaats was de grootvizier aangekomen, vergezeld van een korps van 20,000 man geregelde troepen.

De bekende Turksche bevelhebber Tschapan-Oglu, die het commando in Nikopolis voerde, was onlangs door eenen van wege den Sultan toegezonden kapidschi baschi in hechtenis genomen en als baling weggevoerd. Men was van oordeel, dat hij gedurende de reis naar de plaats zijner bestemming, wel zou worden afgemaakt.

Van vele kanten ontvangt men bijdragen voor de ongelukkige bewoners der overstromde streken. Ook worden er concerten ten hunne voordeele gegeven en alles aangewend om hun lot dragelijk te maken.

In Lithauen staat het water op vele plaatsen nog 6 à 7 voeten hoog in de gebouwen en op de lander. In het kerspel Kaukehmen zijn 60 gebouwen geheel vernield en 160 sterk beschadigd. Bij Tilsit stond het water nog 17 voeten hoog. Men hoopt dat met het gunstige weder het water weldra zal verminderen.

DUI TSCHLAND. FRANKFORT, den 15 Mei.

De storm die in den nacht van den 28 op den 29 April te Livorno groote schade heeft veroorzaakt, heeft ook, volgens berigten uit Aschaffenburg, in de Spessart plaats gehad, en vele verwoestingen aangerigt. Meer dan 30,000 boomen zijn ontworteld of omgeworpen, en in de dalen is veel schade aan het gewas toegebracht.

ENGELAND. LONDEN, den 15 Mei.

In den nacht van den 10 dezer is in het huis van den bekenden boekhandelaar Carlille, in de Fleet-Street, brand ontstaan. In weerwil van de spoedige hulp is het geheele gebouw binnen weinig tijd een roof der vlammen geworden en heeft de brand zich aan eenige naburige huizen medegedeeld, die insgelijks in de asch zijn gelegd. De voortgang der vlammen was zoo snel dat de heer Carlille, zich niet dan ter nauwernood heeft kunnen redden. Hij is door het reeds brandende venster gesprongen en heeft daarbij een been gebroken. Daar zijn magazijn niet verzekerd is, heeft hij bijna alles verloren.

De New-Yorksche dagbladen van den 17 April, deelen berigten mede van Columbia tot den 24 Maart, volgens welke de rust eenigzins zoude hersteld zijn. Bolivar zien- de dat geweld zijne zaak zoude bederven, had zijne toevlugt tot zachtheid genomen en eene amnestie doen uitvaardigen, die beter uitwerking had gedaan dan het zwaard, alzoo vele opstandelingen of Columbianen die zijne heerschzucht moede zijn, zich weder hadden onderworpen. De kolonel Obando stond echter nog aan het hoofd van 3 à 4000 man en was gereed Bolivar op zijnen weg naar Quinto aan te vallen.

Te New-York is een der schouwburgen Lafayette genaamd, door een brand geheel in de asch gelegd, de schade wordt op 75,000 dollars begroot.

De Britsche kooplieden, belang hebbende bij den handel op de Levant, die door de voortdoring van de blokkering der Dardanellen geheel en al kwijnt, zullen binnen weinige dagen in Londen eene bijeenkomst houden, om zich te verstaan omtrent eene deswege aan het gouvernement aan te bieden klaagschrift.

De gemeenschap van Engeland met de Oost-Indiën, door middel van stoombooten, schijnt weldra in werking te zullen komen. Twee derzelve zullen binnen kort die reis aannemen, en rekenen Calcutta in drie maanden te zullen bereiken.

Men heeft hier bericht ontvangen, dat in het Westen van Engeland drie bankiershuizen hunne betalingen geschorst hebben. Een derzelve, te Exeter, onder de firma van Floud en Comp., de beide andere te Crewkerne en Chard onder die van Sparks en Comp.

FRANKRIJK. PARIJS, den 15 Mei.

De post van minister van buitenlandsche zaken is thans vervuld: de minister van justitie, de graaf Portalis, heeft zijne portefeuille voor dat van buitenlandsche zaken verzuild, en de zijne aan den heer Bourdeau afgestaan.

Zaterdag avond is de heer Bouquet, rentenier, door de agenten van politie gevat op het oogenblik dat hij in zijne woning wilde gaan. Men zegt dat grove misdaden aanleiding tot zijne gevangenis hebben gegeven. Deze man reeds bejaard zijnde, was weduwenaar geworden en weder getrouwd. Zaterdag bevond zijne tweede vrouw zich niet wel en hield een kopje met garstewater in de hand om te drinken, toen haar man haar tekeer omhelsde, en op het oogenblik dat hij een weinig bukte om hare hand te kussen, zag zij, dat hij behendiglijk eenig witachtig poeder in het kopje wierp. Intusschen zweeg mevrouw Bouquet en deed als of zij niets gemerkt had; doch onder eenig voorwendsel drook zij het kopje niet uit, maar zette hetzelfde in eene andere kamer. Haar geneesheer die spoedig daarop kwam werd hiervan onderrigt en deze geloofde zich verplicht de justitie daarvan kennis te geven. Zondag is het lijk van de eerste vrouw van den heer Bouquet opgegraven en onderzocht, en men verzekert nog kenteekenen van vergifziging te hebben gevonden. Deze vrouw was, volgens zijn zeggen, aan een kolijk gestorven. Men zal ook het...

J. BENNIE, van Amsterdam, verwittigt aan het geëerd publiek, dat hij op Dingsdag namiddag den 26 Mei 1829, zal uitgepakt zijn bij A. J. Posthuma, bij de Put alhier, met eene uitnemende verzameling van verlake k elders met vergulden Flesschen, volgens nevenstaande prijzen, als: Presenteerbladen van 30 tot 90 Cents; groote verlake Schenkbladen van f 1: 30, f 1: 80 tot f 9; staande Lampen met Kristallen Ballons, van f 5: 75 f 6: 50, f 7: 50 tot f 12; Lampkousjes f 1 het gros; oprechte Savonet Ballen het dozijn f 1: 20; Mahoniehouten Schoonjes met Marmeren Steen, à 90 Cents; Kinder Theestelletjes à f 1: 10 het paar; Paapuis, 28 duim groot, à f 2: 70; Broodmanden, à 50 Cents tot f 3: 25; gestepene Bierglazen, het dozijn f 2: 10; Punchglazen à f 1: 80; Engelsche gestepene Wijnglazen, à f 3: 30 het dozijn; koperen Nachtblakers, f 2: 25, à f 2: 80; zwarte Serviesen, à f 1: 60; Devieskoppelen en Schotels, à 70 Cents; Mahoniehouten Horologiekastjes, f 1: 30, f 1: 60, tot f 3: 25; Palmhouten Salandtefels en Vorken, à 60 Cents; Engelsche Tafelmessen met ronde punten en bruine Hachten, f 1: 20 het dozijn; dito met baleinen Hachten f 3 het dozijn; groote Doozen Speelgoed à 30 Cents; effen witte Serviesen f 8: 75; dito met groote gouden Poppen; Naalstijes; alles te veel om te specificeren. Bovengemelde gedunkt niet langer uitgepakt te blijven dan tot Woensdag den 3 Junij. Het Lokaal zal geopend zijn des morgens van 9 tot 12 en des namiddags van 2 tot 7 uren.

O PROEPIEG. Ailen, welke iets te vorderen hebben van, of schuldig zijn te betalen aan wijen ANSKE FOLKERTS STALJINGA, in leven Voormansknacht, laatst gewoond hebbende ten huize van den Kastelein E. van der Hval, in den Posthooren alhier, en aldaar onlangs overleden, worden bij dezen verzocht en uitgenoodigd, om deswegens behoorlijke rekening, aangave, betaling en restitutie te doen, aan den Ondergeteckenden Daarwaarder, ten zinen huize op den Ewal te Leeuwarden, letter H, no. 10, vóór of uiterlijk op den vijftien Junij eerstkomende, alzoó tegen de nalatigen regrens zal worden geageerd.

Leeuwarden, den 21 Mei 1829. A. W. SCHREINHOUDT.

LEES HIER. — ALBERTUS CORNELIUS HOFFMAN, Kleermaker, maakt aan alle zijne begunstigers bekend, dat hij is komen wonen in de Slotmakersstraat, letter I, no. 309, in hetzelfde huis dat door zijne Ouders eens reeks van jaren is bewoond geweest. Leeuwarden, den 20 Mei 1829.

De VOLMAGTEN der respectie dorpen in de Grietenijen van Schoterland en Weststellingwerf, roepen mits dezen op alle de Floreenpligtigen van de dorpen Rottum, St. Johannisga, Rottershaule, Kohel, Delfstrahuzen en de Gaast, voor Schoterland, en Oldelamer, Nijelamer en Munneburen, voor Weststellingwerf, toebehoorende aan de administratie van Schoterland, op Maandag den 25 dezer maand, des morgens ten tien ure, in de Kerken van ieder dorp, ten einde te aanhooren het voorstel dat hun alsdan door de Volmagten zal worden gedaan, en hieromtrent naar goedkeuring te beslissen. Van wege de administratie van Schoter- of eigenlijk Nijzenburgerzij, Heerenveen, den 17 Mei 1829.

NB. NB. D e ondergeteckende geeft door deze aan het geëerd Publiek te kennen, dat hij gedurende letter H, no. 120, in de Grootte Hoogstraat, te Leeuwarden.

De ondergeteckenden, Bierbrouwers bij den Bergumerdam, verzoeken vrentelijk hunne begunstigers om de ledige DIERVATEN terug te zenden en wel zoo spoedig mogelijk is, met verdere aanbeveling in gunst en reconmandatie. R. en H. B. R. O. W. E. R.

Vier à vijf KNECHTEN, het Huisdimmern en Metselen redelijk verstaande, en werk begeren de, vervoegen zich in persoon of met vrachtwijze Brieven bij S. S. REISMA, Mr. Timmerman te Minnarsga of bij H. K. VAN DER MEULEN, Boer in het Heidschap onder Workum.

EEN KOEBAKKERKNECHT, geregen zijnde zich te verthuren, met goede geuigenissen voo-Leeuwarden; men gelieve zich ten spoedigsten liefst in eigen persoon aldaar te vervoegen.

Twee TIMMERKNECHTEN kunnen dadelijk vast werk bekomen bij G. MEIJER, te Harlingen.

CLARA VAN DER MEULEN, door de Plaatselijke Commissie te Leeuwarden, toegelaten HUIS-ONDERWIJS te geven, in de Fransche en Engelsche Talen, biedt zich daartoe aan bij Jonge Jufvrouwen ter dezer stede, terwyl zij tevens geneegen is tot het geven van ONDERWIJS op de Piano Forte en de Guitare; te bevragen in de Grootte Hoogstraat, op den Intrek van letter H, no. 98, alhier.

ADVIJS van den Heer M. P. D. Baron VAN SITTZAMA, uitgebragt in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op Dingsdag den 12 Mei 1829, over de tienjarige Begrootingswetten.

ED. MOGENDE HEEREN!

In de maand October des vorigen jaars wierd door Zijne Excellentie den Minister van Financien in UEd. M. vergadering overgebragt de begrooting voor het tienjarig tijdvak aanvangende met 1830, — dezelve werd ondersteund door eene aanspraak, die de zeggingskracht van Zijne Excellentie eer aandoet en die gelijkelijk onzen financiëlen toestand als zeer gunstig en de voorgedragene begrooting als bezuinigend gelieft voor te stellen; gunstig, hoewel in de laatste tien jaren schulden zijn opgelegd, welke eene rente van vier en een halve millioen naar zich slepen, en niet tegenstaande ieder ingezetene gevoelt hoe zeer hij door ten toppunt gevoerde belastingen en opcenten gedrukt wordt; welker bezwaar nog vermeerderd, door enorme onevenredigheden en verkerde explicatien bijna in alle belastingen gebruikelijk. Bezuinigend, hoewel deze begrooting volgens den Minister eene schijnbare vermeerdering in uitgaaf oplevert, boven de vorige van omtrent acht millioenen guldens, welke alle belastingsschuldigen voorzeker gaarne voor *schijn* zouden willen houden, indien het ledig worden hunner beursen, hun niet al te zeer van de *wesentlijkheid* overtuigde, en indien zij niet dagelijks meer overtuigd wierden, vooral in financiën, van de waarheid des ouden spreekwoords: *schijn bedriegt*.

Genoeg, de tienjarige begrooting in uitgaaf werd voorgedragen ten beloope van ruim 61 millioenen, omdat, gelijk Zijne Excellentie zich in deszelfs aanspraak uitdrukt, men wegens den nieuwen vorm aan dezelve gegeven, 7 millioenen schats voor het beheer der onderscheidene middelen, als minder tot de staats uitgaven behoorende, en waar door het Departement van Financien van eene schijnbare behoefte van eenige millioenen ontlast wordt, heeft weggelaten, terwijl zijne Excellentie verzekert, dat de jaarlijksche begrooting, voor zoo ver zulks kan voorzien en berekend worden, buitengewone omstandigheden niet mede begrepen, niet boven de 12½ millioenen zullen behoeven te gaan.

De eerste in 286 pagina's vervatte aanmerkingen der sectien, hebben in sommige opzichten breede antwoorden van het Gouvernement te weeg gebragt en het resultaat opgeleverd, dat de weggelaten 7 millioenen voor beheer van 's Lands middelen, waar over de sectien niet zoo schijnbaar dachten, op de begrooting zijn terug gebragt geworden, maar daar en tegen door overbrenging op de jaarlijksche begrooting met omtrent 4 millioenen verminderd; zoo dat de tienjarige begrooting nu is voorgedragen op eene som van ruim vier en zestig millioenen. Of deze weglating echter geheel bestaat in bezuiniging, is eene andere vraag, en ik meen daarop ontkennend te moeten antwoorden, daar de jaarlijksche begrooting in plaats van op 12½ millioenen tot 18 millioenen is geprojecteerd geworden, en de gezamenlijke uitgaven dus nu zullen bedragen eene som van bijna 82 en een half millioen, hetgeen eene verhooging in vergelijking met de eerste voordragt te weeg brengt, van één millioen, waaruit blijkt, dat er alleen overbrenging van het tienjarig op het eenjarig budget heeft plaats gehad, en, in plaats van bezuiniging er nog één millioen omtrent was bijgevoegd geworden.

De deliberatien der sectien over deze antwoorden hebben op nieuw volumeneuse aanmerkingen doen geboren worden, waarop het gouvernement niet heeft geantwoord, maar waarna ons door een koninklijk besluit is kenbaar gemaakt dat Zijne Majesteit op eene tienjarige begrooting in uitgaaf blijft aanhouden van ruim 64 millioenen, terwijl de jaarlijksche begrooting voor 1830 zoo mogelijk zal worden verminderd tot op 15 millioenen 50 duizend guldens, en dus de gezamenlijke uitgaven bedragen eene somma van ruim 79 millioenen guldens en zie ons hier op het standpunt waarvan wij voor het tegenwoordige hebben uit te gaan; later wil Z. M. dat de uitgaven nog tot op 77 en bijna een half millioen zullen worden verminderd.

Ik zal mij onthouden over den gang welke het geheele begrootings werk genomen heeft, iets anders te zeggen als dat ik het voor irregulier houde.

Ik zal niet onderzoeken of men de sectien op ontstane aanmerkingen, door nieuwe voordragten van de zijde des governments, had behooren te antwoorden en in te lichten.

Ik zal niet vragen of een koninklijk besluit ons, in plaats van eene specifieke begrooting behoort te verstrekken.

Ik zal mij niet eens ophouden bij de vraag waarom niet alleen, het minstmogelijke personeel, en de meest onveranderlijke sommen op de tienjarige begrooting gebragt? en alles wat voor variatie en mogelijke vermindering vatbaar

schijnt niet op de eenjarige begrooting gesteld? waar door men dan jaarlijks de gelegenheid zoude gehad hebben om volgens het voorstel van het Gouvernement zelve, op eene geleidelijke wijze nog bezuinigingen te kunnen invoeren, welke geleidelijke wijze beter te vinden zoude geweest zijn in het overbrengen van alle sommen vatbaar voor besparing, op het eenjarig budget, dan in het vaststellen van dezelve op de tienjarige begrooting, — ik zal mij slechts, dit alles als de schors beschouwende met de zaak zelve zoo als zij thans staat bezig houden.

De bezuiniging welke nu globaal zal worden ingevoerd wil ik niet ontkennen dat in mijne oogen reeds eene aanmerkelijke strekking ten goeden heeft te weeg gebragt, zoo veel zelfs, dat ik, indien de voorgenomene bezuinigingen in hare bijzonderheden mij bekend waren, misschien op geene verdere vermindering zoude durven aandringen, doch daar dezelve mij onbekend zijn, en misschien niet zullen treffen de voorwerpen welke voor *waarachtige* bezuiniging vatbaar zijn, zoo moet ik aan den eenen kant daarop blijven aandringen, terwijl ik derzelver details *met angstvalligheid te gemoet zie*; zullen de verminderingen bestaan, in het verminderen der bezoldiging van sommige hoogere ambtenaren? In het besteden van Gouvernements wege van alles, in kleinere partijen? In het niet uitbetalen aan dezelfde personen van traktementen, dedomagementen, gratificatien, reis- en verblijfkosten enz., wanneer zij door de uitvoering van het één ontegenzeggelijk gehinderd worden het andere te doen, waar voor zij tevens geld trekken?

In het met er tijd doen uitsterven der Militie-Commissarissen, welker functien gedeeltelijk door een daartoe te commissioneerden officier der naastbij zijnde bezetting en gedeeltelijk wat de inspectien aangaat door de Gemeente-Besturen zouden kunnen worden waargenomen, waardoor slechts geringe reiskosten zouden overblijven, en zich nog dit voordeel voegen, dat de verlofgangers hunne inspectien binnen hunne gemeenten kunnende waarnemen geene geheele dagloonen zouden behoeven te verzuimen, en zich genoodzaakt zien nog onkosten bovendien te moeten maken?

In het weder vereenvoudigen en verminderen der kosten van beheer op 's Rijks middelen, welke sedert dat beheer aan de Gouverneurs is opgedragen, wel verre van te verminderen zoo als men zich had voorgesteld, volgens den Minister met f30,000 hebben moeten worden vermeerderd?

In het bovendien verminderen der ontvangloonen van de Ontvangers der directe belastingen, welker bezoldiging, indien men op het werk der invordering en niet op de sommen let, in geene de minste verhouding staat met die van de Ontvangers der accijnsen, die alle dagen kantoor moeten houden om b. v. 20,000 guldens te ontvangen, bestaande in een onnoemelijk aantal geringe posten, terwijl een Ontvanger der directe belastingen wel tot eene gelijke som zal beloofd worden, voor een gelijk bedrag, doch tot welks invordering hij maandelijks slechts eenige weinige dagen behoeft te vaceren, en oneindig minder schrifturen daar te stellen, vooral wanneer het Gouvernement konde besluiten de maandelijksche betalingen in tweemaandelijksche te veranderen?

In het verminderen van vele reis- en verblijfkosten? Dertig uren afstand op eene route waar eene diligence loopt, worden betaald volgens een tarief als of er geene onkostenbare transportmiddelen bestonden. Deze reis- en verblijfkosten worden algemeen door de reizende ambtenaren beschouwd als *middelen van inkomst*, en zijn naar mijn gevoelen bij eene genoegzame traktementsbepaling onnoodig te gunnen.

In het verminderen en verschuiven van reusachtige werken van den waterstaat? Ja, dan wil ik met hart en ziel de meest mogelijke verminderingen, omdat die hoogere ambtenaren meest allen te rijkelijk betaald worden, en de staat niet verplicht, niet gerechtigd is, derzelver leden door zware belastingen te drukken, om eenige meer als naar waarde te betalen.

Omdat bestedingen in kleinere partijen, concurrentie te weeg brengen, en gelegenheid geven dat vele nuttige burgers, die van hun zuur verdiende gelden, aan den lande opbrengen, iets weder kunnen verdienen, en velen hierdoor kunnen welvarende gemaakt worden, en in meer dan een opzicht verderfelijck en soms zelfs misdadig monopolie wordt voorgekomen; of is het noodig dat vooral ook bij den waterstaat, de aanbestedingen zoo groot zijn dat dezelve slechts door groote kapitalisten of door enkele personen welke tot dat einde geld tegen 10 en 12 pCt. bij bekende Solliciteurs en geldschietters opnemen, en dus door weinigen kunnen worden aargenomen.

Welke weinige na eene vooraf geconveniëerde som, aan hunne weinige mededingers, voor hun vooraf gecontracteerd hooger schrijven, te hebben betaald, het werk aan nemen, in kleinere gedeelten wederom uitbesteden aan een

tweede soort van aanbesteden, en zonder iets anders te doen als aan te nemen, aan te besteden, en toe te zien dat het werk door hun onderaannesteed, aan de conditien voldoet, een vierde, ja soms een derde der eerste aannemingsprijzen voor zich behouden, welk enorm overschot; welke 10 of 12 pCt. voor negotiatie; welke uitkeeringen aan collega's monopolisten, toch werkelijk door den staat te veel wordt betaald.

Omdat de nieuwe reusachtige werken der waterstaat hoewel de een meer de andere minder nuttig, niet allen dadelijk *noodzakelijk* zijn, en dat men dezelve naar mate van derzelve belang, in twintig in plaats van in tien jaren kon verdeelen.

Het algemeen nut van velen is niet zoo evident, dat men zich in de geveene omstandigheden zoo vele lasten daarvoor behoort te getroosten, terwijl hierbij nog altijd zeer in aanmerking komt, en serieuze opmerking verdient, dat vele werken tevens, en in een kort tijdsbestek aangevangen, dezelve zonder tegenspraak duurder doet zijn, en het nut te duur doet koopen.

Maar zullen deze verminderingen bestaan: In het overbrengen van sommige uitgaven op de provincien, waarvan die der Districts-Commissarissen echter niet dan regt en billijk is?

In het af- of uitsstellen van bewezen noodzakelijke en algemeene belangrijke werken of het onderhouden derzelve?

In het verminderen van het noodige getal beambten in de bureaux, of in het beknibbelen van het schrale loon der genen die van den vroegen morgen tot den laten avond, ja zelfs in den nacht, om hun en hunne huisgezinnen met een schamele beet broods te voeden, voor het algemeen in de bureaux en anders moeten werken? neen, dan gewis wil ik geene bezuiniging! Omdat een te gering getal beambten of schrijvers voor den dienst nadeelig kan zijn, en te veel drukt voor degenen die overblijven, om van hun op den duur gezonde en werkzame huisvaders te kunnen verwachten.

Omdat wij de ondervinding voor ons hebben wat men voor eenige jaren de provincien naar goedvinden heeft op den hals geschoven, waardoor deze provincien zijn bevoordeeld, anderen benadeeld geworden, niet alleen, maar ook omdat het de ingezetenen vrij onverschillig is, of zij door lands dan wel door provinciale opcenten gedrukt worden, en omdat, hoe meer de uitgaven op deze wijze verdeeld worden, hoe minder de vertegenwoordigers der natie in staat zijn het geheel der lasten te kunnen beoordeelen.

Omdat de staat het regt niet heeft zich ten koste van eenige ongelukkigen te laten dienen, die zich in sommige vakken hebben bekwaamd, en nu tot niets anders geschikt zijn, en zich dus alle betaling hoe gering ook moeten laten welgevallen, willen zij hunne huisgezinnen niet aan broodhonger zien blootgesteld, neen Edel Mogende Heeren het denkbeeld zelf is te deloijaa! voor één Neerlandsch Gouvernement om het voor te dragen, en geen van Neerlandsch vertegenwoordigers zoude door het aan te nemen, zich willen te verwijten hebben, de kwijnende treurigheid in vele huisgezinnen te hebben daargesteld, neen nog eens, zoodanig eene bezuiniging wil ik niet, dan weet ik betere middelen voor te dragen.

De Leden der Staten-Generaal met derzelver Griffiers be- dragen een getal van 172, laat ieder *duizend* guldens van zijne te ontvangene gelden laten staan, en zie daar eene besparing van 172 duizend guldens, welke geen een der funeste gevolgen naar zich zal kunnen slepen, die in het bekorten der schamele copist, of in het beperken der zogenaamde Bureaucratie, waardoor nog anderen, meer dan naar behooren, zullen moeten werken, zoo rijkelijk te vreezen zijn; het verschrikkelijke geschreeuw over die rijkelijke betaling van pennewerk en over Bureaucratie, die ik geloove dat reeds lang verdreven is, dikwerf aangeheven, door de genen die ter naauwernood tegen eene rijkelijke belooning zich dagelijks een paar uren aan hunne bezigheden kunnen of willen toewijden, herinnert mij telkens onwillekeurig aan het gezegde: *van eens anders leden is het goed vromen snijden*.

Hoe velen zijn er niet, welke bij aanmerkelijke bezuinigingen, enorme pensioenen genieten; dat men deze pensioenen van al die genen welke penen en lijden, en die de staat, afgegeven door hun plaatselijke overheid, beoerd door de Gouverneurs en de Provincie-Commissarissen kunnen vertoonen, in te trekken, en de staat te sparen, een daartoe expresselijk ingesteld eenige gedeelte van eene schat van misschien 3 a 4 tonnen gouds te versparen, zonder iemand die het noodig heeft in het te hinderen.

De Staat is ontegenzeggelijk verplicht te zorgen voor deszelfs leden welke groote diensten bewezen, en een aantal jaren zich aan den dienst des Vaderlands hebben toegewijd,

en zelfs hun leven voor hetzelfde hebben veil gehad, maar geenszins om rijkdom of rijkdom te stapelen, en soms nog te betalen degenen welke namen van eenen staat van achtbare burgers dienden te worden uitzgeschrafd, de ware eerbetrac niet in geld, en hij, welke zulks tot zijn gebruik niet noodig heeft, kan met geen geld, voor zijne diensten betaald worden.

Da men de intermediaire ambtenaren tusschen de Provinciale en Gemeentebesturen late vervallen, of door de Provincien zelve betalen, en men zal, behalven de besparing van bijna 140 duizend guldens, eene onregvaardigheid te minder begaan, door een gedeelte der Provincien dit toe te staan en een ander gedeelte welke Staten en Gouverneurs tot bezuiniging hebben willen medewerken, en zulks niet uit de algemeene bron begeerd hebben te putten. Het werk te laten verrigten, waarvan de eersten zich verheerd hebben.

Wanneer ik nu naga dat in het laatst verloopene tijdvak het hoogste decimale en annale budget zamen genomen heeft bedragen ruim 81 millioenen en nog een van ruim 80 millioenen, terwijl een derde ruim 78 millioenen heeft beloopen, en al de anderen zijn afgedaald zelfs tot ruim 72 millioenen, en dat eene doorsnede van de tienjaren, voor de beide budgets nog geen 77 millioenen kan beloopen, dan waarlijk kan ik niet bevatten waarin toch wel de groote bezuiniging moet bestaan, wanneer men de gezamenlijke budgets voorstelt nu provisioneel te zullen bedragen ruim 79 millioenen, eventueel *zoo mogelijk* te reduceren tot op plus minus 77½ millioenen, dus vooreerst 2 millioenen en altijd een half millioen hooger als dezelve in de laatst verloopene 10 jaren hebben bedragen.

Wanneer ik hierbij in aanmerking neme dat het hier tien jaren lang geldt, het belang der ingezetenen en van het gouvernement, want de duisternis van vroegere eeuwen bindert mij nog, derzelve belangen te kunnen scheiden.

Wanneer ik hierbij voege de bezuinigingen en verschuivingen, welke als nog volgens mijne opgave zonder inconvenient kunnen worden daargesteld en gemakkelijk zamen een millioen kunnen bedragen.

Wanneer ik voorts in aanmerking neme, dat er als nog door het afstemmen van het budget geenen stilstand in der dienst wordt daargesteld, en het Gouvernement tijd behoef. om serieuselijk alles in overweging te nemen, dan vinde ik mij gedrongen, niet om het Gouvernement om deze of gene reden te dwarsboomen, maar om dat ik de zaak zelve niet oorbaar vind, te verzoeken dat Z. M. de begrooting in uitgaaf in nadere overweging gelieve te nemen, ten ware ik van de verkeerdheid mijner meening in den loop der discussie mogt worden overtuigd.

En nu tot het tweede gedeelte der begrooting de ontvangsten overgaande, treft het eerst mijne aandacht de *Grondbelasting* op de gebouwe en ongebouwde eigendommen, die hoeksteen van 'slands schatkist, dat troetelkind van alle schatbewaarders, dat slechts alleen door eene uitvinding van lateren tijd, ik bedoel het opcentimisme in gemakkelijheid om te heffen wordt overtroffen.

De verdeling dezer belasting waarvan men de hoofdsom door ongeoorloofde middelen heeft vergroot, had men bij deze begrooting voorgesteld, om plus nog eenige ongeoorloofde verhoogingen, voor tien jaren alzo te moeten blijven bestaan, de aanmerkingen der sectien hebben echter veroorzaakt, dat deze 10 jaren tot op twee zijn gereduceerd.

Dan de bestaande wetgeving op deze materie wil geene bestendige, maar eene jaarlijksche verdeling (wet van 3 Frimaire 7de jaar): eene bestendige repartitie is strijdig met het principe der evenredige gelijkheid.

De onderlinge evenredigheid is aan wisselvalligheden onderhevig, past men daarop toe eene bestendige repartitie, dan kan zij in de gevolgen medebrengen, volstreckte ongelijkheid in den aanslag, en deze redenen zijn mij voldoende, om niet te willen, dat men vanden gewonen weg in dezen afwijke, en ik sta er dus op dat de verdeling dezer belasting volgens de wet op de gewone wijze afzonderlijk en jaarlijks, ter onzer overweging worde aangeboden.

En alhoewel er geen twijfel of bezwaar kan overblijven omtrent de regtvaardige voornemens van het Gouvernement om eene verbeterde repartitie voor te dragen, zoo heeft men daarom nog niet de volkomene zekerheid dat de Staten-Generaal die betere verdeling zullen aannemen.

In dezen stand van zaken schijnt eene onbillijke repartitie niet bestendiger te moeten worden gemaakt, dan die ongelukkigerwijze niettegenstaande de jaarlijksche repartitie maar al te zeer is.

Meer dan eens heb ik betoogd dat de hoofdsom der grondbelasting in het koninkrijk der Nederlanden, bij de wet onveranderlijk bepaald is op plus minus 16 millioenen, dat geene vermeerdering van die hoofdsom, onder welk voorwendsel ook, mag worden daargesteld, omdat men

hierdoor de belasting in plaats van eene belasting bij omslag, doet ontfaarden in eene belasting van quotiteit, en dat belastbaar geworden voorwerpen wel moesten belast worden ter verbetering der inwendige reparticien, maar geenszins tot verhooging der hoofdsom, en dus ten voordeele der schatkist.

Ik heb tijdens de wet op de verdeling der grondlasten voor 1829, in de opene vergadering aangedrongen dat de Minister zich hieromtrent zoude gelieven te expliceren, en Zijne Excellentie heeft altoen officieel geantwoord, dat het Gouvernement niet het minste voornemen had om deze belasting te zullen veranderen in eene belasting van quotiteit; niettegenstaande dat, vinde ik wederom de verhooging de som van 1829, plus de belastbare voorwerpen welke eventueel zullen ontstaan, voor 1830 en 1831 voorgedragen; ik heb hierop in de sectie meer dan eene aanmerking gemaakt, en voorgesteld om de hoofdsom der grondbelasting overeenkomstig de wet te laten blijven bestaan op plus minus 16 mill., en om de vermeerdering, veroorzaakt door verkoop van domeinboscchen enz.; indien men volstrekt tegen de wet wilde handelen, en deze vermeerdering niet ten voordeele van de daarop regt hebbenden te laten komen, dan ten minsten daarvan een fonds te formeren om de overbelaste provincien te gemoet te komen, want is het eene vermeerdering van belastbare voorwerpen die niet in het fauor der schatplichtigen behoort te worden gebezigd, voorzeker behoort de vermeerdering der daarop gelegd wordende belasting niet ten voordeele der schatkist te komen, omdat er eene vaste en onveranderlijke bepaalde hoofdsom der grondbelasting bestaat. Tevens stelde ik voor om de 2 pCt. voor kwade posten niet te heffen, omdat de wet in 1816 heeft toegestaan den verkoop der vaste goederen voor achterstallige verponding, waardoor dit fonds zijne bestemming grootendeels verliest, en voor hetzelfde niets overblijft, dan de toegestane vermindering van belasting te bepalen, wegens overstrooming, hagelslag, enz., hetgeen gelukkigerwijze niet dikwerf, en algemeen in dit Rijk voorvalt, en waarvan de verkrijging voor de schatplichtigen zoodanig lastig wordt gemaakt, dat men liever van zijn goed regt afziet.

Dan, bijaldien men evenwel meende de 2 pCt. voor kwade posten hiervoor in zijn geheel te moeten heffen, dat dan het overschot mogte worden gevoegd bij de vermeerderde hoofdsom der grondbelasting, om met die vermeerdering uit te maken een vergoedingsfonds voor te veel bezwaarde provincien, alles hangende het kadaster.

En waarlijk Edel Mogende Heeren, wanneer men gadeslaat dat deze 2 pCt. jaarlijks eene som van 322,667 guldens afwerpt, en als een fonds tot eene vaste bestemming tegen alle ander gebruik gewaarborgd is, en er dus wegens de 10 laatste jaren een fonds van 3 millioenen 2 maal honderd 26 duizend 670 guldens moet voorhanden zijn, waarvan zeker geen millioen tot enig algemeen belang is gebruikt geworden; dan zullen U Edel Mogende het met mij eens zijn dat dit fonds jaarlijks vermeerdert met 322,667 wegens de 2 pCt. en 133 duizend guldens wegens nieuw belastbare voorwerpen, een geschikt fonds tot tegemoetkoming voor te veel bezwaarde provincien zoude kunnen opleveren.

Ik heb verder opgemerkt, dat ik niet begreep waarom het gouvernement niet eene nieuwe verdeling op kadastrale grondslagen heeft voorgedragen, omdat de resultaten sedert 1826 verkregen bij de toen bestaande gevogd, thans misschien reeds genoegzame zekerheid zoude kunnen opleveren voor de Eerste Kamer tot het aannemen eener pereguate, te meer daar de Tweede Kamer in 1827 op de toen slechts bestaande resultaten reeds eene wet had aangenomen, waardoor derzelve gezindheid tot regtvaardigheid zoo lusterrijk heeft afgestoken, en ten welken tijde, de meeste oppositie is ontstaan, uit de vrees voor te weinige kadastrale resultaten, om er vastelijk op te kunnen vertrouwen.

De minister heeft in zijne antwoorden gezegd: „ dat het niet billijk zijn zoude die belastbaar geworden voorwerpen te doen strekken in mindering van de belasting der provincien waar dezelve ontstaan zijn, omdat het geenszins bewezen is dat zoodanige provincien meer dan andere zijn bezwaard, en dat een ontwerp om het bedrag dier nieuwe aanslagen te doen dienen tot ontlasting van de te zeer belaste provincien, zwarigheden in de aanneming heeft ontmoet, en dat, in afwachting van het kadaster, inmiddels de meerdere opbrengst van dit middel ook volgens *bestaande verordeningen* ten behoeve van het rijk behoort te komen, gelijk bij de overweging over de repartitie van 1829 volledig was aangetoond; dat de heffing van 2 ten honderd voor kwade posten onvermijdbaar blijft, waarvan het bedrag gelegenheid geeft tot het toestaan van vermindering bij het overkomen van rampen en hagelslag.”

Korrelijk meen ik hierop te moeten antwoorden dat het uit de pogingen van de regering om eene pereguate daartestellen meer dan genoegzaam bewezen is, dat er provincien zijn bovenmaten bezwaard, en in plaats van deze provincien te gemoet te komen legt men dezelve onder dit pretext jaarlijks nog meer op.

Dat men de zwarigheden in de aanneming waarvan de minister spreekt niet zoude ondervonden hebben wanneer men dat voorstel niet had gebonden aan een ander, dat namentlijk om voor het fonds der pereguate te heffen 2 pCt. over alle de provincien.

Het fonds hetwelk ik voorstel tot ontlasting, is een fonds zonder algemeene bestemming en zoude zonder iemand te belasten de te zwaar belast erkende provincien hebben verlicht, terwijl het heffen van 2 pCt. tot dat einde, de eene zoude belast hebben ten behoeve van de andere.

Dat ik de verordeningen waarvan Zijne Excellentie spreekt die het toeleggen eener vermeerderde hoofdsom van grondbelasting aan de schatkist zouden wettigen niet kenne, en van mijnen kant durve verzekeren, dat zoodanige verordeningen niet wettelijk bestaan.

Dat de overbelasting in eenige provincien te zwaar is om inmiddels gedrukt te blijven, en verschoven te worden naar de onzekere aanneming der kadastrale resultaten, of grondslagen, terwijl de volledige aantooning, waarvan de minister spreekt, dat het meerdere ten voordeele der schatkist zoude behooren te komen, in mijne oogen zeer onvolledig is geweest, aangezien de demonstratie was tegen den aard en de wetten op dat middel.

Dat die onvermijdelijke heffing der 2 opcenten voor kwade posten gelijk reeds door mij is aangetoond zeer vermijdelijk schijnt, aangezien door de wet van 1816 deszelfs bestemming grootendeels verloren zijnde, dezelve gemakkelijk tot op 1 percent kan worden verminderd, of althans het overschietende tot de door mij aangewezen bestemming kon worden gebezigd.

Bij deze reeks van middelen welke alle aan de bezwaarde provincien eene tegemoetkoming zouden kunnen bezorgen, zou ik nog kunnen voegen het voorstel door eenige leden der vergadering vroeger geopperd tot het doen heffen der verponding van 1830 af, bij wijze van betaling op goede rekening, of anticipatie, om geliquideerd te worden door bijbetaling of teruggave, wanneer na het eindigen van het kadaster de verhouding tusschen het belastbaar inkomen en de belasting zal zijn bekend.

En hiermede Edel Mogende Heeren meen ik te hebben aangetoond, hoe er voor de regering *velerlei* middelen zijn, om het onregt te doen ophouden wanneer zij het wel meent, met eene klasse van belastingsschuldigen, die *alleen* het vierde gedeelte in het tienjarig budget draagt.

Ik heb mij E. M. H. H. onwillekeurig moeten inlaten met beschouwingen over de pereguate, om dat de regering, het ongelukkige denkbeeld heeft gehad, om met vawarring van denkbeelden en materien van eene begrootings wet tevens eene repartitie wet der verponding te willen maken.

Waarom toen U. E. M. dit in de sectien opmerkten niet gaaf terug gekomen, waarom aan eene zoo regtmatige vordering om dat denkbeeld te laten varen slechts ten halven voldaan?

Zijn er in eene begrootings wet dan geene moeilijkheden en struikelblokken genoeg dan dat men er onnoodig in doe voorkomen materien die wettiglijk daartoe niet behooren.

Zonder dat zoude ik alleen hebben behoeven te spreken over de hoogte der Grondbelasting in het algemeen.

Alle regeringen verminderen in vredestand *deze last*, om dat in oorlogstijd de beurs der grondeigenaren de zekerste en gereedste bron is om uit te putten.

Wat mag dan toch wel de reden zijn dat in Nederland alleen, men niet alleen aan geene vermindering denkt, maar dat men zorgvuldig behoudt sommen die onregtmatig als verponding worden opgeheven, en zelf met fiscus oogen loort op de mogelijkheid om die te verhoogen.

Hiervoren deed ik zien hoe het voorgedragen budget zulks bewijst ten opzichte der hoofdsom, een sedert eenige jaren ingesloopen onwettig misbruik, bewijst dit ten opzichte der opcenten. — Volgens de grondwet der grondbelasting die van 3 frimaire 7de jaar, moet de wetgeving jaarlijks vaststellen, het bedrag der hoofdsom zoo wel als der opcenten, zie art. 1 dier wet, acht dagen later, den 11 frimaire 7de jaar, consacreerde eene tweede wet dat zelfde principe, door vast te stellen dat de *opcenten* voor de departementen of provincien en gemeenten nooit zouden mogen gaan boven het maximum bij de wet vastgesteld, en in art. 68 dat de wet dat maximum zoude vaststellen *onniddellijk* naar de vaststelling en repartitie der *hoofdsom*.

De opvolgende Fransche begrootingswetten, dragen blijken dat men zich nauwkeurigheid daaraan heeft gehouden, *ieder* derzelve stelde vast niet alleen de *hoofdsom*, maar

ook de opwezen voor de departementen of gemeentelijke onkosten.

Was er eene buitengewone onkosten in een of ander departement, arrondissement of gemeente te dekken, voor eenen weg, een kanaal, een gevangenhuis, en wat dies meer zij, het bulletin der wetten is vol van speciale wetten, in aangewezen departementen, arrondissementen en gemeenten toestaande het heffen der daartoe benodigde som, bij wijze van opcenten boven het maximum. Dit bewijst hoe men dat principe eerbiedigde zelfs onder Napoleon den willekeurigen.

De wetgeving alleen en geene andere autoriteit beoordeelde toen de hoogte op welke de grondbelasting in hoofdsom en gewone, vaste, variabele, facultative en buitengewone, dus allerlei opcenten, met andere woorden, in totaal generaal kon worden opgevoerd in ieder departement, arrondissement en gemeente.

In dien staat van wetgeving ontstond de staat der Nederlanden, naderhand het koninkrijk, en die staat van wetgeving werd door derzelver grondwetten voortdurende verkleard.

De jaarlijksche belastingswetten sedert 1814 bevelen de heffing der grondbelasting en derzelver opcenten op denzelfden voet.

De wet van 1821 maakte in dit principe geene verandering, en stelt alleen vast het bedrag der provinciale en gemeentelijke opcenten, welke voortdurend daarop in het nieuwe systeem zouden kunnen worden geheven; ook wijzigde zij derzelver bestemming.

En ten bewijze E. M. H., dat deze vaststelling van 6 provinciale opcenten als een maximum is voorgesteld, zal ik voorlezen de woorden door den Minister van financiën, in de memorie van toelichting tot de wet van 1821, gebezigd om dit artikel aan te bevelen; die Minister zeide: „de bezitter van vaste goederen zal derhalven aanvankelijk eene vermindering in verponding ondervinden; — zijnde zij door de bepaling van een maximum der opcenten, tevens gewaarborgd tegen alle tijdelijke verhoogingen, boven dat maximum, waaraan zij anders meer dan anderen zijn blootgesteld.”

Waarom laat het Gouvernement nu toe dat men in de provincien boven het maximum der wet, provinciale opcenten heft, zonder medewerking of voorkennis der Staten-Generaal? en de grondeigendommen zonder hunne medewerking of voorkennis bovenmatig drukt?

Waarom is Zijne Excell. de Minister van binnenlandsche zaken die dit de provinciale Staten vergunt om te doen, in volkomene tegenspraak met zijnen ambtgenoot den heere Minister van financiën, die geheel volgens de wet en volgens de hiervoren aangehaalde verklaring van zijnen voorganger handelt, en voor de gemeente besturen bij de eerste voordragt had aangevraagd eene onbepaalde vrijheid, die U Ed. M. met zoo veel grond hebben afgewezen, en ook nu is ingetrokken? beide ministeriën zullen toch de staat van wetgeving op het stuk der opcenten wel kennen, en evenwel handelt de eene geheel overeenkomstig die wetgeving, de andere juist contrarie.

Waarom moet dan de kostbare operatie van het kadaster dienen, wanneer na het vinden en vaststellen der algemeene evenredigheid volgens het kadaster, tusschen de provincien en gemeenten, de administratie door provinciale en gemeentelijke begrotingen door den Koning goedgekeurd, die evenredigheid weder zou kunnen verbreken, door eene onbepaalde vrijheid in het opleggen van opcenten, en dus weder invoeren de ongelijkheid waarover men nu schreeuwt?

Waar blijft dan de égalité proportionnelle, de hoeksteen in alle belastingen, speciaal der grondbelasting, om welke te verkrijgen men zoo vele opofferingen doet?

Waarom E. M. H. H.? (het is droevig dit te moeten vragen), waarom ondervinden de grondeigenaars, op wier schouders toch een vierde der gewone staatsuitgaven drukken, minder hulp, bescherming, waarborg, billijkheid en recht onder de vaderlijke regering van onzen Koning, dan onder de Fransche overheersching, waarvan ons is overgebleven eene goede en billijke wetgeving op dat stuk, voorzien met waarborgen tegen onrecht, misbruik en overbelasting, en die in de handen van ons bestuur verkracht wordt?

Dat men toch altijd bedacht zij, dat de belastingschuldige niet vraagt naar de hoegrootheid van hoofdsom en opcenten afzonderlijk, maar alleen wikt de hoegrootheid der geheele som welke men hem afvordert, en daarnaardien last afmeet.

Ik voor mij ben overtuigd, Edel Mogende Heeren, dat Z. M. in deze materie niet altijd die raad ontvangt als een zoo belangrijk gedeelte der staatsinkomsten, een van onze rijkste bronnen van welvaart, dit verdient, en hoop van harte, dat onder de grondeigenaars nog eenigen tijd zal slapende blijven de geest van petitioneren, reclamierende

tegen onrecht, waartoe zij wellicht konden worden uitgelokt, bij de meening dat dit het eenigste middel zoude wezen om hunne belangen in meer bijzondere overweging te zien nemen.

Ik wensch dat men dit voorkome, daar er geene vermindering der wettige hoofdsom, maar slechts eene betere en billijke evenredigheid in derzelver verdeling verlangd wordt, en wettelijke bepalingen omtrent het heffen der opcenten.

De personele belasting eerst voorgedragen met opheffing van de bij de wet bepaalde vrijstellingen, is naderhand op den vigerenden voet aangeboden. — Het schijnt verwonderlijk, dat zelfs daar, waar de gelegenheid ruimschoots bestaat om goede verandering in eene wet te maken, men in die keuze zoo ongelukkig slaagt.

De wet had zeer loijtaal de schamele huizen beneden de 20 gulden, met derzelver rookleiding, vengster, deur en de tot gebruik volstrekt noodzakelijke meubelen van de belasting uitgesloten; het ministerie draagt tot twee malen toe voor, deze vrijstelling in te trekken, gelukkig bepaalt eindelijk een Koninklijk besluit dat deze intrekking geen plaats zal vinden. Maar waarom had men op de aanmerkingen deswegens in de sectien gemaakt niet liever de afschaffing voorgedragen der vrijstellingen welke de rijken genieten? Waarom, bij voorbeeld, de schoorsteenen boven de 12, de deuren en vensters in vestibules, gangen, gallerijen, weelderige koetshuizen en paardenstallen of liever paardenpaleizen in vergelijking van de burgerwoning die daar nevens staat, niet liever met eene dubbele belasting getroffen, dan deze voorwerpen, die geheel voor weelde kunnen worden gehouden, vrij te stellen.

Waarom niet de paarden van Luxe die nu 20 betalen 25 opgelegd, niemand zoude hierom een eukeld paard hebben afgeschafte, geen handel zoude hierdoor belemmerd geene fabrieken en trafieken zouden hierom behoeven stil te staan en hunne meesters van hun bestaan beroofd, geene duizenden handen zouden hierdoor zonder werk, geene duizenden zonder brood zijn of zich van het noodige behoeven te onthouden.

Waarom niet bepaald dat voor ieder paard, wier gemengd gebruik zich grondt op het bewerken van landerijen, men een zeker getal morgens land zelven in gebruik zal moeten hebben, gewijzigd naar de soort van grond en bebouwing?

De Minister zegt ons: „om dat veranderingen in deze wet te maken, met veel zorg behoort te geschieden;” maar zoude aan het voorgestelde, door den Minister tot intrekking der lagere vrijstellingen, dan mindere zorg zijn besteed? en daaraan die ongelukkige keuze te wijten zijn?

De Minister zegt ons verder: „men zal bij het veranderen der wet op billijke wijzigingen bedacht wezen;” maar waarom niet dadelijk de door mij voorgestelde wijzigingen die niets in het principe der wet veranderen, en slechts daarin bestaande verkeerdheden zouden wegnemen; waarom, zeg ik, die niet dadelijk toegestaan? zij zijn zoo billijk en treffen alleen den gegoeden, zonder aan iets hinderlijk te wezen.

Ik behoore overigens in geenen deele tot degenen welke vooronderstellen dat de grondslagen der personele belasting behooren te worden verminderd en vereenvoudigd, dit laatste woord klinkt schoon, maar het wil niet anders zeggen als dat men den een voor den anderen zal laten betalen, en eene vereenvoudiging ten dezen moet altijd ten nadeele der minder gegoeden uitloopen, en deze belasting gelijk nu het geheele belastingstelsel van 1821 door de afschaffing van het gemaal, mank doen gaan; op zijn tijd neem ik aan zulks aan te toonen.

Omtrent de vier opcenten op dit middel heb ik weinig aan te merken, ik beschouw deze personele belasting vatbaar, om alle standen in de maatschappij die kunnen en behooren te betalen, te bereiken, en, wanneer men dus met weglating van zoo vele ministeriële explicatien die de wet altereren, en zelfs niet altijd in den geest blijven, en met weglating van te verregaande fiscaliteit, deze belasting naar mate toepast, dan kan het leggen van opcenten op dezelve, wanneer het is uitgemaakt, dat er geld moet gevonden worden niet anders dan goed zijn, om dat, ik herhale het, ieder die getroffen behoort te worden, op deze wijze naar eisch bereikt wordt.

De patenten, als waarop eene wet onderhanden is, ga ik met stilzwijgen voorbij.

Onder de accijnsen zal men in het vervolg niet meer tellen het gemaal eene schakel uit de keten van de wet van Juli 1821, waardoor de verhouding van dat belastingstelsel is verbroken, want ofschoon ik het er voor houde dat de min gegoeden liever te weinig dan te veel behooren te betalen, zoo blijft het evenwel onwedersprekelijk zeker, dat ieder lid van den staat naar vermogen behoort bij te dragen. —

Het gemaal is eene belasting voor welke zeer veel goeds

vult aan te voeren, en welke men, indien men die van de daarop liggende blaam had gezuiverd, en volgens de wet bij admodiatie tot f 1,40 had terug gebracht, te gelijk eene verbeterde perceptie zeer wel had kunnen behouden, al had men dezelve dan ook alleenlijk maar geheven ten beloope van de verhoopingen welke nu ten gevolge dezer afschaffing, de bieren, het binnenlandsch gedistilleerd, het zout en de wijnen zullen ondervinden, niemand zoude hier door gedrukt, en die klasse van ingezetenen welke tot het gemaal zoude hebben bijgedragen, zoude in der daad minder en gemakkelijker betaald hebben, dan nu. —

In allen gevalle geloof ik te mogen aanmerken dat het Gouvernement eene te groote loijaliteit in dezen heeft willen aan den dag leggen, waarvoor men hetzelfde niet in rekening crediteert, en waarvan het, om dat de belasting in principe geenszins in executie goed was, niet zoo gemakkelijk had behooren af te zien zonder eene wijziging beproefd te hebben.

Ware loijaliteit wordt niet altijd naar waarde geschat, en nu heeft men, daar men genoodzaakt schijnt verhoogingen van bestaande belastingen voor te dragen, waardoor handel en nijverheid te veel gedrukt worden, bijna alle andere belastingschuldigen in het harnas gejaagd; waarom het gemaal niet vernield tegen een gering hoofdgeld van één of twee dagloonen, voor degenen welke geen personeel en nu ook geen gemaal zullen betalen, eene belasting zoo geheel onkostenbaar te surveilleren, en zonder last of vexe door de contribuabelen gemakkelijk in 4 termijnen te voldoen.

Het geslagt ook een zeer goede accijns, bij eene verbeterde surveillance vooral in de zuidelijke provincien, dreigt hetzelfde lot, zonder dat wij nog kunnen bepalen, wie dezen last in het vervolg zal moeten torschen, en daaronder gedrukt gaan. — Het verschrikkelijk onweder dat hierdoor ook al weder de vastigheden dreigde is gelukkig met algemeene krachten afgewend, anders had men waarschijnlijk binnen kort, deze belasting op de consumtie in eene grondbelasting herschapen gezien, want een hoorn geld, gelegd op koeijen, paarden, varkens en schapen als middelen van exploitatie der grond om derzelver opbrengsten te verkrijgen is eene wezenlijke grondbelasting, die bovendien (men vestige slechts zijne gedachten op de koe van Luxemburg en die van Friesland) aan de grofste onevenredigheden zoude moeten onderhevig zijn, en die het gezond verstand nauwelijks kan bevatten, hoe men dezelve als eene grondslag, geschikt ter algemeene belasting, omdat derzelver executie onmogelijk is, laat staan ter vervanging eens accijns aan de natie heeft kunnen voorstellen.

De verhooging der belasting op de bieren, zout, wijnen, binnen- en buitenlandsch gedistilleerd die hun aanwezen aan het afschaffen der belasting op het gemaal te danken hebben is die van het zout welke mij het meest ongepast schijnt om dat door de verhooging van een middel dat nu reeds zoo veel aanleiding tot smokkelarij geeft, die smokkelarij door een uitzigt op hoogere winst wordt aangemoedigd, daar integendeel door eene matige vermindering op deze belasting toetestaan, het belang der smokkelars zoude worden weggenoemen en 's lands kas zonder twijfel meer zoude ontvangen dan bij eene hoogere belasting, en handel en fabrieken in dit artikel niet zouden worden gedrukt en vernietigd.

In de provincie Friesland alleen zijn in de laatste jaren dien zoutketen te niet gegaan, anderen voor spotprijzen verkocht, of onverkoopbaar zijnde, staan ledig, en deze kapitalen thans reeds renteloos, gaan derzelver vernietiging insgelijks met rasse schreden te gemoet.

Ik weet wel dat verbodswetten in andere rijken tot den ondergang dezer onze trafieken medewerken, dat de voorgestelde vermindering der kwantiteiten die zonder documenten vervoerd mogen worden, de mindere korting voor het Engelsch klipzout toe te staan, reeds verbeteringen daarstellen die aanleiding tot sluikerij verminderen, doch de korting voor het Engelsch klipzout is nog te hoog en geeft gelegenheid voor den niet naauwgezetten, zich te verrijken, terwijl de eerlijke trafikant zijn surplus aangeeft en daarvan betaalt, en dus tegen den eersten niet kan rafineren; maar waarom niet bij de source belast en de traficatie en circulatie na rafinade tot eenen vrijen handel gemaakt? waarom niet eene proef genomen om de belasting te stellen beneden het peil van belang voor smokkelaars? waarom niet gelijk met het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd het geval is, toegestaan dat de aflevering van gerafineerd zout plaats hebbe bij kwantiteiten van 100 N. ponden en daarboven, op consent of volg biljet, om ter plaatse der inslag te worden veraccijnsd? dit zoude die Zoutzieders, welke en detail aan winkeliers verkoopen, ontslaan, van een te drukkend bezwaar, om voor de aflevering van zout, den accijns aan den lande te voldoen hetgeen hun dikwerf tien à twintig duizend gulden in uit-

schot doet zijn, waardoor zij bij menigvuldige behalveren natuurlijk met enorm verlies handeldrijven.

De verhooging van 15 pCt. belasting, zoude bij deze wijziging voor de eerlijke Zoutzieders minder bezwaren zijn.

Vele winkeliers kunnen toch beter in massa in uitschoor zijn als enkele Zoutzieders, en de verhooging der belasting zal dan slechts alleen de fraude aanmoedigen, zonder tevens den eerlijken man te bederven.

Een rekent van Zoutzieders uit Friesland, is bij U.E.D. Mogenden ingekomen, en is van dien belangrijken aard, gestaafd door zoodanige solide redeneringen, dat het alle aanbeveling waardig is, en dat ik openlijk durve verklaren, dat ik de daarin vervatte verzoeken zoodanig in het algemeen belang en naar waarheid beschouwe, dat ik daaraan vast zal houden tot contrarie bewijs.

In de wet wordt nog voorgedragen om vrijdom van den accijns toe te staan voor zout dat tot voeding van vee of tot bemesting wordt gebezigd, maar waarom restitueerd men eerst niet de belasting die de wet wil dat gerestitueerd zal worden? die op den uitvoer van zout namelijk.

Ik heb in het vorige jaar eene ampel note ingediend om restitutie van de belasting op het zout, gebruikt in het fabriek van boter en kaas, tot uitvoer bestemd, toen beloofde het Gouvernement zulks in ernstige overweging te zullen nemen, thans zegt de Minister van Financien, dat er voorzeker geene afdoende redenen besaam om het zout voor de boter en kaas bestemd, in de vrijstellingen te betrekken, dat dit even als alle zout in de consumtie den accijns moet dragen, en dat het overigens bekend is, dat eene veel hogere belasting deze producten niet gedrukt of derzelve debiet eenigzins benadeeld heeft. —

Deze beantwoording verre van afdoende te wezen, kan hier zelfs niet van de minste applicatie zijn, om dat het niet kan worden toegepast op de gedane vraag, want men heeft nimmer gevraagd om restitutie van de belasting op het zout voor boter en kaas die in de consumtie gebragt is, en dus als zoodanig den accijns verschuldigd is, maar voor die welke wordt uitgevoerd, en die dus volgens de wet geen accijns verschuldigd kan zijn, terwijl het voor het eerst is, dat men heeft durven stellen dat eene belasting op de grondstoffen de fabricatie niet zoude drukken en benadeelen; waarom verleent de regering dan restitutie en hulpmiddelen aan fabrieken die zout als grondstof verbruiken? en zoo zij dat voor andere doet, waarom dan niet aan de fabricatie van boter en kaas die uitgevoerd wordt, waarom moet de Landbouw boven de andere fabrieken gedrukt worden?

Over de belasting op de bieren, het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd, azijnen en wijnen, zal ik voor het tegenwoordige niet spreken om dat daaromtrent nieuwe speciale wetten onder handen zijn, en in de eerstvolgende zitting zullen worden aangeboden; ik hoop dat men bij die gelegenheid zal acht slaan op de remarque door den heer *Le Hon* in de eerste sectie gemaakt, waardoor dezelve heeft aangetoond dat eene verbetering in de wet op de bieren, zonder het verhoogen der belasting, het verlangde produkt zoude te weeg brengen, ik voeg hier den wensch nog bij, dat het Gouvernement bij al die nieuwe speciale wetten moge bedacht zijn, dat, ingeval van transactie, de ge-

langeerde te doen krijgt met een ambtenaar welke geen aandeel in de boeten en confiscaties heeft, en dat dat gebede in 's lands schatkist vloeijs, en hierdoor te weeg brenge dat die ambtenaar voor niets als voor den dienst te zorgen hebbe. De Minister heeft hiertegen aangevoerd dat de weg van regten open staat; maar den weg van regten in te slaan is kostbaarder dan eene knevelarij te betalen; buitendien weet het gros der contribuabelen niet te oordeelen over zijn regt of onregt, hij begint te betalen, om dat een ambtenaar bij hem eene autoriteit is; die waarborg bestaat dus slechts op het papier en niet in de daad, de ondervinding leert soms het tegendeel, hoewel ik hulde moet doen aan de zeldzame onverschilligheid van sommige hoofdambtenaren ten dezen, en van de bovendien roijde verwerking van den Gouverneur van zoodanige transactien welke oorzaak blijkbaar uit geene kwade trouw is opgemeld, en geene eigenlijke fraude kan gezegd worden te bevatten; niet overal is zulks echter het geval.

Omtrent de belasting op Registratie, Zegel, Griffie, Hypotheken en Successie Regten nitte ik alleen het gevoelen dat de fiscale en vexatoire middelen welke men thans maar al te zeer aanwendt om die belasting tot eene ongeoorloofde hoogte te voeren, die deze in meer dan een opzigt belangrijke belasting tevens hatelijk maken en den belasting-schuldigen doen betalen hetgeen hij volgens de wet niet verschuldigd is, niet verschuldigd kan zijn, mogen worden vervangen door meer loijale, meer een Nederlandsch Gouvernement; waardige maatregelen; op dat niet meer de Ontvanger welke het meest vexeert, als de waardigste boven de volgens de wet zijn pligt doende, worde getrokken.

Ook blijve ik met kracht aanhouden op de afschaffing van de belasting op de boter, bij den uitvoer, het schijnt een loijaal aangenomen beginsel te zijn om inlandsche fabrieken, in den uitvoer behulpzaam te zijn en premien toe te schikken, en dat soms nog wel op voorwerpen welke tijden lang door den eigenaar in bergplaatsen, op hoop van winst kunnen en zijn opgeslagen geworden.

De boter daar in tegen is een product dat volstrekt dadelijk moet gesleten worden en welker eigenschap geene bewaring veroorlooft maar dagelijks in waarde vermindert; hoe veel te meer aanspraak schijnt dus zulk een aanmerkelijk product, hetgeen als opbrengst der grond zulke vaste sommen voor 's lands schatkist verzamelt, op de vaderlijke bezorgdheid des Gouvernements te mogen maken, en integendeel belast men het, als of men den uitvoer wilde hinderen met ongeveer 4½ pCt. op derzelve innerlijke waarde; men werpt mij hierop tegen dat de verkooper zijn product niet minder koop behoeft te geven als hij wil, dat hij wetende dat er eene belasting op ligt, deze belasting door den consommateur doet betalen, en dat wanneer de belasting er hier afgenomen wordt dezelve bij den vreemdeling zoo veel verhoogd zal worden. —

Onnaauwkeurige redeneringen in dezen Edel Mog. Heeren, de verkooper die een product heeft dat bij iederen dag houdens, minder wordt, een product waarvan de marktprijs in een ander Rijk door de consommateurs of liever door de Londonsche boter societieit, bepaald wordt, die wetende welke onkosten en vrachten het overbrengen naar zich sleept, den prijs na aftrek dier onkosten op onze markt,

regelen, om er in het land der bestemming nog wat de te doen, van welken *aldaar* geregelde prijzen sionairs alhier 's wekelijks tweemaal, officieel, bevangen en daar naar het product opkopen of de fabrikant die een product heeft dat hij niet kan den prijs voorschrijven. — Een zoodanig product Ed. Mogende Heeren, is buiten alle tegenpraak duct over welke gelding de gebruiker door een *veel, of ik laat het u*, uitspraak doet, en dat blijk genoodzaakt is te geven voor den hem aangeboden prijs, welke door de markt te Londen en geestzins aldaar naar die van hier wordt bepaald, nu waarheid, gelijk het is, dan springt van zelf oogen dat het de fabrikant en geenszins de consumenten is die belastingen en onkosten betaalt, en hoewel serte tegen het belang dier natie strijdt, dat de belasting van de door haar benoedigde en van getrokken producten zoude verzwaren, naar mate het land van uitvoer verligt wierden, om dus hare ingezetenen te drukken, zoo heb ik om het ongeoorloofde stelling aan te toonen, voor mij het voorbeeld, dat de belasting van dit product alhier bij den uitvoer de verminderd zulks evenwel in Engeland geene vermindering heeft te weeg gebragt, dan al ware zulks zoo, en tegenwerping dat het moeilijk valt de belasting op zout in dit product te restitueeren volkomen waar, dat is er een afdoend middel om met voorkoming van alle bare fraude, het ongelijk te herstellen; dat men de ting er dan op late blijven, en dat men, daar de hoerheid gebezigd zout, en dus ook de belasting daar bekend is, bij den uitvoer, eene premie toesta, de regten op den uitvoer, en de belasting op het verbruikte zout.

Want wanneer er al geene termen konden gevonden den om deze premie te dekken uit den opbrengst der cijnsen, waarin de belasting reeds is begrepen, en zij dus na de gewone regelen moet gerestitueerd worden, dan nog zijn de 13 tonnen schats tot premien voor nationale nijverheid daar, en deze fabriek zal dan eene kleinigheid trekken van hetgeen zij mede anders bijna geheel bij afsluiting voor anderen opbrengt.

Over het sijndikaat kan ik niet spreken, omdat mij de noodige en gevraagde opgaven niet zijn medegedeeld, en ik dus buiten staat ben die zaak te kunnen beoordeelen. Gedachtig aan het gezegde: *dans le doute abstiens-toi*, zal ik ook tegen deze wet moeten stemmen.

Ik vrag U Edel Mogenden verschooning, tegen mijne gewoonte zoo lang gesproken te hebben, de verscheidenheid der zaken welke bij tienjarige begrootingswetten voorkomen zijn groot, al behandelt men de afzonderlijke punten slechts kort, dan nog moet het geheel volumeneus worden.

Ik eindig dan dit mijn advijs met den vurigen wenschen in de hoop, dat, en Gouvernement en nationale vertegenwoordiging eendragtelijk zullen medewerken tot volkomen gelijkheid in alle belastingen, in alle gunsten, voor allen, en op deze wijze het geluk der geheele natie zullen maken, altijd gedachtig aan den oud vaderlandschen sprake: *Eendragt maakt magt*.

Ik zal tegen de wet op de ontvangsten stemmen.